TVÅ 40-TALS-KLASSIKER I NYA SAMLINGS-UTGÅVOR

Erik Lindegren
Dikter 1942-1947
Innehåller mannen utan väg och Sviter
9:50, inb. 13:50

Karl Vennberg
Dikter 1944-1949
Innehåller Halmfackla, Tideräkning och Fiskefärd
14:50, inb. 18:50

BONNIERS

"Skildrar allt det flyktiga, allt det ogripbara som glider förbi i människornas ögon och tankar... Mot fyren hör till den litteratur som kommer att stå sig."
Sten Selander i SvD

VIRGINIA
WOOLF
Mot fyren
Roman
I Gula serien
13:50, inb. 17:50

"Skildrare av verklighetens magi, som alltid förmår dela sin egen dova ångestförnimmelse inför vad han hör och ser omkring sig"
Anders Österling i ST

CARLO
LEVI
Klockan
Roman
19:50

BONNIERS

Genom majblommekommitén skall 250 Nackabarn placeras hos familjer i landsorten i sommar. De får bem i Småland, Värmland, Norrland och på Gotland.

子有鳥 "Den som
埔高 inte köper
之飛 och läser
居 detta verk,
så fullt av
leklynne och
charm
och så omsint behandlade allvarliga ting, går
minste om mycket!"
Erik Götlind i MT

WILLY KYRKLUND
Mästaren Ma
Sagan om rövaren som blev filosof.
7:50
Redan ny upplaga

BONNIERS

Välj läsnöje

Barnaby CONRAD
Matador
Den färgrika romanen om tjurfäktaren Pacote. "Oavbrutet stegrad spänning" *Martta Ropberg i SvD*
12:50

Pearl S. BUCK
Den dolda blomman
En intagande och bitterljuv kärlekaroman om en japansk flicka och en amerikansk officer. "En en gång visar hon styrerint sin förtrogenhet med östern" *Zita i GP*
16:50, inb. 21:50

C.S. FORESTER
Löjtnant Hornblower
Den legendariske sjöhjälten på nya riskfyllda uppdrag. "Underhållande och mycket spännande" *Seule i SvD*
15:50, inb. 20.—

Lawrence SCHOONOVER
Den gyllene exilen
Vårens historiska roman. "Ett grant äventyr" *Per Kellberg i Expressen*
19:50, inb. 24:50

Ragnar ALBIN
Jesus från Knaback
Nutidsroman om Jesu återkomst i ett skånskt folkeläge. "Sidor av lidelse och styrka... en kraftfull roman" *Göstа Attorps i SvD*
14:75

Sara LIDMAN
Tjärdalen
Vårens stora litterära succé. Efter 5 veckor redan åtte tusendet i pressa. "En prydnad för svensk litteratur" *Elisabeth Tykesson i BLM*
12:50

Håkan **WIDMARK**
Mord och inga visor
"En ny deckarbekantskap och en synnerligen angenäm" *Berg i DN*
12:50

Georges **SIMENON**
Maigret i New York
"Otrivelaktigt den bästa" Maigret-boken på svenska, tycker *FGP i AB*
9:50

Ellery **QUEEN**
Roten till det onda
"Ni måste helt enkelt läsa den!" *Gunnar Skjönsberg i AT*
13:50

Agatha **CHRISTIE**
Mrs McGinty är död
"Agatha i toppform" *Berg i DN*
12:50

David **DODGE**
Ta fast tjuven
"Till råga på spänningen förstklassig underhållning" *Hans Ullberg i Expressen*
12:50

Craig **RICE**
Fjärde man
"Av bästa klass" *Arne Andreasson i MT*
13:50

BONNIERS

Tragiken hos Laxness

Halldór Kiljan Laxness.

MED SIN Verdandiskrift om *Halldór Kiljan Laxness* (Bonniers, 4:50) har *Peter Hallberg* till sina stora förtjänster som översättare av den isländske diktaren ytterligare fogat den att ha givit en sammanhängande och läsvärd presentation av hans författarskap. Inte minst betydelsefull är redogörelsen för den ungdomsutveckling som återspeglas i den till svenska ej översatta romanen "Den store vävern från Kashmir"; den är, som Hallberg påpekar, en häxbrygd på de idéer som jäste i Europa efter första världskriget, färgad av expressionism och surrealism, psykoanalys och katolicism. Boken visar hur tidigt Laxness sprängde den provinsiella ramen. Den spelar upp en rad teman som sedan återkommer i Laxness mogna verk. Ett av de viktigaste är slitningen mellan skönhetslängtan och fördömelse av dikten som fager lögn. Sämsta motsättning finns som bekant hos Strindberg, och detta är väl en av förklaringarna till det intryck som svensken gjort på isländingen.

Till det som också har nyhetsvärde för svenska läsare hör Hallbergs redogörelse för Laxness icke skönlitterära, socialistiska författarskap. Hallberg understryker med rätta att den tendentiösa rättinlighet som finns i dessa skrifter inte återfinns i diktverken; där är ståndpunktstagandet av en mycket mera sammansatt karaktär. Hallbergs framställning av de stora verken fr. o. m. "Salka Valka" strävar också efter att visa detta, och där finns träffande iakttagelser t. ex. av hur medlidandet med värmlänningen ofta för Laxness blir en källa till överväldigande inspiration.

Att beaktandet av det sammansatta ändå inte helt kunnat genomföras beror säkerligen delvis på den begränsning som en Verdandiskrifts format framtvingar. Delvis beror det kanske också på att Hallberg, trots allt, festnat en annala i de aktuella anspelningar som förekommer i romanerna. Han belyser t. ex. utförligt att diskussionen i "Islands klocka" mellan Arnæus och hamburgaren Uffelen om tyskarnas eventuella övertagande av Islandshandeln är ett eko av meningsutbytet om de amerikanska baserna på Island. Det är säkert riktigt. Men han nämner inte att hela den del av boken som handlar om Arnæus handskriftssamlande kan uppfattas som ett eko av de isländska kraven på att Sverige och Danmark skall lämna tillbaka sitt bestånd av fornisländska böcker. Man saknar över huvud ett påpekande av hur intensivt levande Islands äldre historia är för Laxness. Den historiska inledning som Hallberg ger tar endast sikte på de senaste femtio åren. Men urbaniseringen, industrialiseringen och den politiska självständigheten får sin fulla innebörd först när man beaktar att dessa företeelser upplevs mot bakgrunden av Eldan och sagorna, sätts i relation till en tusenårig tradition. Den djupt rotade stolheten över Islands historiska mission är en av de stora inspirationsgrunderna i "Islands klocka". Denna känsla är så stark att den saknar motsvarighet i våra dagars Sverige. Vi skulle behöva gå tillbaka till vårt 1600-tal för att finna något liknande.

Laxness historiemedvetenhet har också bidragit till att sätta sin speciella prägel på den tragik som är något väsentligt i hans stora romaner. Laxness har en dialektisk syn på historien, som han väl närmast har fått från Marx. Den innebär att individer måste gå under och folk förnedras för att fylla den historiska nödvändighetens krav. Ett tydligt exempel är det bejakande av det sociala elände för Jon Hreggvidson och hans gelikar som framträder i slutet av "Islands klocka". De är "pöbeln, världens lägsta folk". De måste vara det för att Islands existens skall räddas. Därför går Snöfrid emot Arnæus reformer och stöder bevarandet av storbrukarnas privilegier. Naturligtvis är författaren samtidigt starkt medveten om det orättfärdiga i detta. Denna insikt finns bl. a. gestaltad i Arnæus och bildrar till att göra honom tragisk. Man kan tycka att Hallberg tar lite för lätt på detta då han på tal om "Islands klocka" skriver: "Men tragiken är ej deprimerande, den rymmer ingen slutlig misströstan". Det ligger i sakens natur att enligt en marxistisk historiesyn slutet måste bli gott — ståtlivida har Hallberg rätt beträffande Laxness uppfattning. Men det som fångar diktaren Laxness är inte främst de ljusa framtidsvyerna, utan lidandet, offren, besullningen och stymphingen i det förflutna och i nuet av det som skulle kunnat bli något vackert.

Laxness saknar inte blick för idyllen och lyckan. Men han framställer dem såsom något sällsynt och övergående, något som inte kan bestå och som just därför ter sig i hänsande skönhet. Man kan peka på kon i "Fria män", Olafur Karasons visioner, kärleken mellan Arnæus och Snöfrid. Laxness har ett poetitemperament med vildiga svängningar mellan ytterligheterna, förenat med en ovanligt robust episk begåvning. Med dessa förutsättningar har den dialektiska historieuppfattningen passat utmärkt väl samman. Och så har Laxness konstnärliga utryckaform blivit gestaltandet av tragiska förlopp.

ÖRJAN LINDBERGER

Kort om böcker

ANDRA KLASS SIMENON Den senaste Simenonöversättningen (*Kommissarie Maigret i New York*, Bonniers, kr. 9:90) är inte så motiverad som de föregående. Som alltid är Simenon rolig, men han är det i detta fall mindre än vanligt. Kommissarie Maigret är bäst i Paris, och utanför Frankrike verkar han en smula bortkommen både bland brottslingar och på krogar. Det finns en mängd lysande Maigretböcker kvar att översätta, och vi får hoppas på bättre val nästa gång.

Herbert Tingsten

SOMMAR-KOLONI Om Stockholmspojkar på sommarkoloni berättar Göstа Pettersson i den lilla romanen *Ung sommar* (Norstedts, 11:50), en okomplicerad, godlynt krönika med konflikter som är mera antydda än utförda. Föreståndaren, en rödhårig och illvillig lärare, har otursfats med homosexuella böjelser, som yttrar sig i dålt och larviga påhitt. Även i övrigt är han så olämplig han kars för sin uppgift, men några tragedier förorsakar han inte. De pojkar han har att göra med kommer från fattiga hem, och det bästa i boken är skildringarna av hur de reagerar för de förödmjukelser — inbillade och verkliga — som penninghärsten ärar med sig. Stämningen i pojkkollektivet är väl träffad.

Ingemar Wixelius

NATUR-LYRIK Sträckande knipor, fältlärkor, stämningar vid en skogsgöl eller vid en gammal torpvig — det är sådant man möter i diktsamlingen *I berget av Bernt Torsson* (Tranås typografiska anstalt, 9 kr.). Bättre naturlyrik har man läst, sämre även. Människor och problem möter man inte mycket av i denna naturentusiasts vers, än fri, än rytmiskt regelbunden. Någon större suggestionskraft utstrålar inte Torsons dikter. Det är möjligt att naturbeskrivning i prosans form ligger bättre till för honom.

Johannes Edfelt

JÄMTLÄNDSK POESI Någon starkare markerad författarindividualitet finner man knappast i kontraktsprosten och hembygdspoeten *Olle Arbmans* dikter. Men hans kärlek till fjällets värld är choserfri och äkta — det visar han också i sitt senaste opus, *På blomsande fjäll* (Förlaget Jämtland och Härjedalen, 6:75). I formellt avseende trampar Arbman på långa banade vägar; man tycker sig ofta höra ekon av Runeberg eller Snoilsky när man läser hans vers. Psalmtonen ligger väl till för honom, och frågan är väl om han inte på det området åstadkommer sitt bästa.

Johannes Edfelt

Solna kommunala elverk har inte lyckats göra upp med Sundbybergs stad om leveransen av elektrisk energi inom den 1949 till Sundbyberg inkorporerade delen av Lilla Alby. Solna drätselkammare har därför uppdragit åt elverksstyrelsen att påbörja skiljedom..

"Man glömmer den inte
...en djupt meningsfylld bok berättad på ett mjukt, klart, innerligt språk."
Bertil Sterner i GP

Werner Aspenström
Förebud
Prosalegend
6:50

BONNIERS

NY ARBETARDIKT

LITTERÄRA pristävlingar är alltid en dubiös historia. Förläggarna hoppas väl varje gång på att göra det stora fyndet, det finns ju fina exempel, men resultaten gör dem nog mycket ofta besvikna. Det har dock inte Arbetarkultur anledning att vara sen pristävlingen om en roman "med motiv ur den svenska arbetarklassens liv och i anknytning till den svenska arbetardiktningens traditioner" avgjorts. Det dök visserligen inte upp någon Heclenvind eller Fridegård eller Johnson, det dök inte ens upp någon som ensam kunde ta priset, men de tre böcker som fick, dela det är värda respekt för sin ärliga hållning och strama form.

Fred Eriksson har själv kommit från en barnrik torparfamilj och sugits in i den mardröm som heter värvning, så han vet vad han talar om i sin bok "*Basse*", och det må väl vara ursäktligt om hans hat till denna omänskliga tillvaro ibland blir litet tjatigt. Det är ju en sanning att militärbefälets vokabulär åtminstone under tiden fram till senaste krigsåret var ganska begränsad, och vill man som Eriksson ge en sann skildring av hur det känns att bylas till så att man passar i uniformen, kan monotonin inte undvikas. Han kunde ha använt den som stilmedel, men han föredrar — det markeras också av en del kapitelrubriker — reportaget. Andå har hans Gustav Eglåson sin egen prolil när han lämnar depressionens fattigdom och vresigt hätskt söker pläga sig genom de tre kontraktsenliga åren. De ljuspunkter som finns är ett par akira, litet vaga flickor och idrotten. För Eriksson, som själv gjorde världstidder på 10.000 meter och blev trea i svensk-ungerska landskampen 1943, måste det ha varit en särskild tillfredsställelse att låta Gustav Eglåson bryta ner elindet med sin idrott, som ställer honom bredvid och över den hjälplösa grå massans tristess. Det skapar en möjlighet att överleva. Det är svårt att bli konstnär, att vara helt uppriktig och obunden av hänsyn när man skriver om sig själv — och det har Fred Eriksson otvivelaktigt gjort — men han har skapat ett sant reportage, som är värt att läsa för den som tror att militärlivet ligger bra nära det mänskligas botten.

Harald Hanssons Fridlyst mark rör sig med ett mera traditionellt arbetarämne, skogskonflikterna under 20-talet, och i början av boken har han också svårt att få fram en egen ton. Visst är det skogs- och svettdoft och klang av fattiga slantar, men det ger

Läsekretsens val i Stockholms-Tidningens Novelpristävling:
Novellen
DINA RYNKOR
av Olov Hartman.
Tre romaner:
Hartman: Död med förhinder 9:75, inb. 12:75
Hartman: Helig maskerad 12:—, inb. 15:50
Hartman: Människor i rött 9:75, inb. 12:75
Essäsamling:
Hartman: Medmänskligt 11:—
RABÉN & SJÖGREN

RÅGUMMI-

Det naturliga sulmaterialet

Råggummisulor med den skrovliga ytan äro gjorda av rent naturgummi, som varken förstörts genom kemiska ämnen eller vulkaniserats. De äro fullständigt vattentäta, utomordentligt bekväma vid sport och promenader och den mest ekonomiska typen av sulor. Man kan köpa skor med råggummisulor i alla större varuhus och skoaffärer och Ni kommer inte att behöva laga dem.

Crepe Sole Rubber Association, 19, Fencharch Street, London, E.C.3, England.

Fembands-lexikonet snart komplett

4:de bandet nu i bokhandeln.....5:te bandet kommer under sommaren!

Sveriges aktuellaste uppslagsverk, Bonniers Folklexikon, är komplett om ett par månader. Redan under sin rekordkorta utgivningstid har verket gjort en strålande succé. BFL är det uppslagsverk som alla behöver och som alla har råd att skaffa sig. Titta in till Er bokhandlare och låt honom visa Er, hur mycket nytta och glädje Ni har av BFL!

Det nu utkomna 4:de bandet innehåller mycket som intresserar just Er!

Planerar Ni en utlandsresa?
Läs då om Paris, Rom eller New York och andera de utförliga kartorna över dessa städer.

Är Ni intresserad av modern teknik?
Studera då den intressanta artikeln om Radiolokalisering (Radar) eller läs om Reaktionsdrift, Radioteknik eller Rundradio i det nya 4:de bandet.

Är Ni konstintresserad?
I så fall finns det mycket för Er, i övrigt text och härliga färgreproduktioner i det nya bandet. Förstumma inte att titta på Svartskärtiklar som Möbler eller Ornamentik — de är verkligt lärorika.

Känner Ni till de nyaste lagarna?
Klara besked om lagstiftningen finns till hörige av 1953 års artiklar som t. ex. Pension, Skolvärden, Skattelagstiftning.

Detta är endast ett axplock ur överflödet — *Ni finner själv mycket mera som är roligt och lärorikt*

BONNIERS
Folklexikon
5 band är tillräckligt för att ge Er allt modernt vetande

AB NORDISKA UPPSLAGSBÖCKER, Stockholm Va, eller närmaste bokhandel
Jag är intresserad av Bonniers Folklexikon och emoser utan kostnad Er handbok "Om Uppslagsverk".
Tilsi .....
Namn .....
Bostad .....
Postadress ..... DN

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.